

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО МЕХАНІЗМУ УКРАЇНИ.

Боронос В.Г., Бутиріна І.О.

Бюджетна система та реалізація ефективної політики в сфері державних фінансів займають важливе місце в процесі регулювання економічного розвитку держави.

Нині в Україні у сфері державних фінансів концентруються найгостріші проблеми економічного і соціального розвитку держави. Це бюджетний дефіцит і державний борг, оподаткування та ефективність видатків бюджету, фінансова стійкість підприємницьких структур і розвиток фінансового ринку.

Незважаючи на загальне оздоровлення економічної ситуації, кризові процеси у фінансовій сфері української економіки остаточно ще не подолано. Це один із визначальних ризиків, який стримує можливості виходу економіки на траєкторію сталого зростання, здійснення глибоких структурних та інноваційних перетворень.

Структура бюджетної системи та взаємозв'язок окремих бюджетів мають практичне значення і становлять основу розробки фінансової політики держави і вдосконалення фінансового механізму. Від рівня досконалості останнього залежать темпи економічного та соціального розвитку, а також добробут громадян. Основним інструментом державного регулювання соціально-економічних процесів є бюджет як фонд грошових коштів, що створюється з метою забезпечення стабільного фінансування всіх заходів. Це дає змогу маневрувати бюджетними ресурсами, створює умови для динамічного розвитку економіки.

Проблеми, пов'язані зі стабільністю економіки, стосуються передусім питань, що відбивають стан виробництва.

Збалансованість державного бюджету зумовлюється потребою його істотного впливу на економічний розвиток усіх регіонів та вирівнюванням бюджетної забезпеченості адміністративно-територіальних утворень.

Для цього потрібно:

- вирішити завдання раціонального розмежування видатків і доходів між ланками бюджетної системи;
- зберегти принцип зацікавленості центральних і місцевих органів

виконавчої влади у мобілізації загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів;

- підвищити рівень власних доходів бюджетів адміністративно-територіальних утворень;
- усунути дефіцитність територіальних бюджетів шляхом покриття її за допомогою бюджетного регулювання;

Однією з проблем у бюджетній сфері залишаються державні видатки. Надмірна централізація у витрачанні бюджетних коштів, як і звуження фінансових можливостей органів місцевого самоврядування, мають однакові негативні наслідки. Потрібна науково обгрунтована концепція розмежування доходів і витрат різних ланок бюджетної системи.

Надзвичайно важливою залишається проблема оптимізації розмежування доходів і видатків між місцевими і державними бюджетами. За місцевим бюджетом закріплені всі регулюючі доходи, крім податку на додану вартість та акцизного збору, які повністю зараховуються до державного бюджету.

Одним із головних недоліків роботи урядових інститутів, які беруть участь у бюджетному процесі, є відсутність системи оцінки прийнятих рішень.

Критерієм її ефективності повинен стати конструкційний вплив бюджетної сфери на реалізацію базових завдань економічних і соціальних перетворень як у середньостроковій, так і в довгостроковій перспективі.

Основними напрямками вдосконалення бюджетного механізму на сучасному етапі та у перспективі можуть бути такі:

- проведення цілеспрямованої політики скорочення бюджетних дотацій і субсидій, перехід від датування витрат виробників до дотацій споживачам при скороченні їхньої частки в обсязі валового внутрішнього продукту;
- забезпечення адресності у наданні цільової соціальної підтримки непрацездатним верствам населення;
- подальше реформування сектору соціальних послуг, у тому числі житлово-комунального господарства, при якому бюджетні дотації замінюватимуться оплатою послуг з одночасним переведенням сум дотацій у грошові доходи населення;